किंचित्कालंफलंभुंजानोदिवियजमानरूपेणव्यराजत तथापितेनकालात्मनारुद्रेणअन्वीयमानःसन् ततोप्यपक्रांतःस्वर्गात्च्युतोभूदित्यर्थः ॥ १४ ॥ अपक्रांतेयज्ञेयज्ञफलेभुक्तेसतिव्रीडादौगर्भवासादौच जातेयज्ञपतौ सुरान्इंद्रियाणि संज्ञानप्रत्यभात् मूढान्यभूवन् हेयोपादेयविवेकशून्यान्यभूवन्नित्यर्थः ॥ १५ ॥त्र्यबंकइतित्रीणिश्रवणमनननिदिध्यासनानिअंबकानिगमकानियस्यसपरमेश्वरः सवितुर्यज्ञ प्रसोतुर्देहस्य बाहूकर्मकरणहेतू तथाभगस्यनेत्रेमनसःसंकल्पौअहमिदंकरिष्येऽहमिदंनकरिष्येइत्येवंरूपौविहितप्रतिषिद्धरूपौ पूष्णोदशनान्वागिंद्रियस्थानानिमंत्रांश्चेत्यर्थः एतानिसर्वाणिधनुःकोट्या

सतुतेनैवरूपेणदिव्यंप्राप्यव्यराजत॥ अन्वीयमानोरुद्रेणयुधिष्ठिरनभस्तले॥ १४ ॥ अपक्रांतेततोयज्ञेसंज्ञानप्रत्यभात्सुरान् ॥ नष्टसंज्ञेषुदेवेषुनप्राज्ञायत किंचन॥ १५॥ त्र्यंबकःसवितुर्बाहूभगस्यनयनेतथा॥ पूष्णश्चदशनान्क्रुद्धोधनुःकोट्याव्यशातयत्॥ १६॥ प्राद्रवंतततोदेवायज्ञांगानिचसर्वशः॥ केचित्त त्रैवघूर्णंतोगतासवइवाभवन्॥ १७॥ सतुविद्राव्यतत्सर्वंशितिकंठोऽवहस्यच॥ अवष्टभ्यधनुष्कोटिंरुरोधविबुधांस्ततः॥ १८॥ ततोवागमरैरुक्ताज्यांतस्यधनु षोच्छिनत् ॥ अथतत्सहसाराजंश्छिन्नज्यंविस्फुरद्धनुः ॥ १९ ॥ ततोविधनुषंदेवादेवश्रेष्ठमुपागमन् ॥ शरणंसहयज्ञेनप्रसादंचाकरोत्प्रभुः ॥ २० ॥ ततःप्रस न्नोभगवान्स्थाप्यकोपंजलाशये॥ सजलंपावकोभूत्वाशोषयत्यनिशंप्रभो ॥ २१ ॥ भगस्यनयनेचैवबाहूचसवितुस्तथा॥ प्रादात्पूष्णश्चदशनान्पुनर्यज्ञांश्च पांडव॥ २२॥ ततःसुस्थमिदंसर्वंबभूवपुनरेवहि ॥ सर्वाणिचहवींष्यस्यदेवाभागमकल्पयन्॥ २३ ॥ तस्मिन्क्रुद्धेऽभवत्सर्वमसुस्थंभुवनंप्रभो॥ प्रसन्नेचपु नःसुस्थंप्रसन्नोस्यचवीर्यवान्॥ २४॥ ततस्तेनिहताःसर्वेतवपुत्रामहारथाः ॥ अन्येचबहवःशूराःपांचालस्यपदानुगाः ॥ २५ ॥ नतन्मनसिकर्त्तव्यंनचतद्द्रौ णिनाकृतं॥ महादेवप्रसादेनकुरुकार्यमनंतरं ॥ २६ ॥ इतिश्रीमहाभारतेशतसाहस्र्यांसंहितायांवैयसिक्यांसौप्तिकैषीकपर्वणिअष्टादशोऽध्यायः ॥ १८॥ ऐषीकंपर्वसमाप्तं पर्वद्वयमिदंसंलग्नं ॥ ॥ ॥ ॥ अस्यानंतरंस्त्रीपर्वभविष्यति तस्यायमाद्यःश्लोकः जनमेजयउवाच हतेदुर्योधनेचैवहते सैन्येचसर्वशः॥ धृतराष्ट्रोमहाराजश्रुत्वाकिमकरोन्मुने॥ १ ॥

पूर्वोक्तयालोकेषणयादेहेषणयाव्यशातयत् ॥ १६ ॥ १७ ॥ एवंयज्ञेनष्टेपिधनुष्कोटिमपिपु ण्याभावात्पूर्वोक्तांरुरोधततोलोकदेहयोरपिरंजनंकुंठितमभूदित्यर्थः ॥१८॥ ततोऽमरैरुक्तावाक्विविदिषंतियज्ञेनेतिपूर्वोक्तादेववाणी ज्यांश्रौतयज्ञरूपां धनुषःपूर्वोक्तवासनाद्वयात्मकात् अच्छिनत्दूरीचका र निष्कामंईश्वरप्रीत्यर्थंयज्ञंकारितवतीत्यर्थः ॥१९॥ विधनुषंकाम्यकर्महीनंदेवंआत्मानंदेवाइंद्रियाणिउपागमन्चित्तशुद्ध्यतिशयात्आत्मवश्यान्यभूवन् ततश्चईश्वरस्तैःशरणीकृतःप्रसन्नोभूत् ॥२०॥ कोपं रजस्तमोरूपं जलाशयेमूढचित्ते ॥ २१ ॥ ततःसात्विकोयज्ञःप्रवृत्तइत्याह भगस्येति पूर्ववदर्थः ॥२२॥ सर्वाणिहवींषिसर्वाणिकर्माणिईश्वरार्पितान्येवाकुर्वन्नित्यर्थः ॥ २३॥२४॥ २५ ॥ फलितमाह नत दिति ईश्वरस्यवशेसर्वमितिज्ञात्वाशोकंमाकार्षीरितिभावः ॥ २६ ॥ इतिसौप्तिकेपर्वणिनैलकंठीयेभारतभावदीपेअष्टादशोऽध्यायः ॥ १८ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

Digitized by Google